

Iktatószám: 122497/2023.05.05

Jelentés

Hargita megyei ifjúság

2023

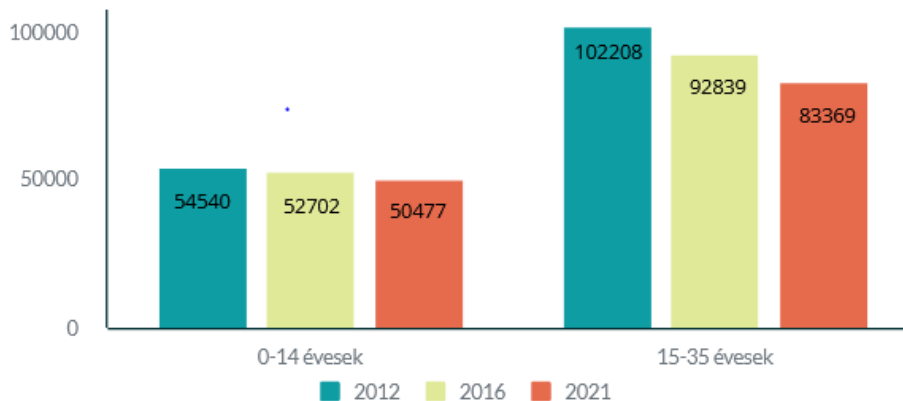
Hargita Megye Tanácsa évek óta figyelmet fordít a megyében élő fiatalok sorsára, jövőjének alakítására. Számos tevékenysége irányul a fiatalokra, az ifjúságot, diákokat célzó pályázatait, programjait több száz személyt érnek el minden évben. 2022 az Ifjúság Európai Évének volt kihirdetve, Hargita Megye Tanácsa is felkarolta a kezdeményezést a *Hargita 101 a fiatalokért* program révén. Emellett fontosnak tartotta, hogy egy átfogó felmérést végezzen a megyében élő fiatalok körében.

Hargita Megye Tanácsa 2022. január és augusztus között kérdőíves kutatást végzett a megyében élő fiatalok körében. Az online kérdőívet 1063 személy töltötte ki. Nemzetiség szerinti eloszlásban a válaszadók 73,1%-a magyar, 26,9%-a román nemzetiségű. A kitöltők régiók szerinti eloszlása a következő: több mint egyharmada Csík (38,8%), közel egyharmada Gyergyó (32,5%), míg 28,7%-uk Udvarhely térségben lakik.

Korosztály szerint a legtöbben a 18 év alatti fiatalok töltötték ki a kérdőívet – 41,6%, 18-24 év közöttiek 37,2%, míg a 25-35 év közötti korcsoport 21,2%-os arányban vett részt a felmérésben. Végzettségüket tekintve 27,5%-uk kevesebb, mint 10 osztályt, 18,4%-uk érettségi nélküli, 28,3%-uk érettségivel, 2,4%-uk posztliceális, míg 23,4%-uk felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

Továbbá megnéztük a Román Országos Statisztikai Intézet adatait arra vonatkozóan, hogy hogyan alakult a fiatalok száma 2012-2021 között. Két korcsoportra vonatkozóan találtunk adatokat: a 0-14 évesek és a 15-35 évesek korcsoportja. Mindkét korcsoport esetében 2012-höz viszonyítva csökkent a fiatalok száma. A 0-14 év közöttiek esetében 2012-höz képest 4063-al csökkent a fiatalok száma (54 540-ről csökkent 50 477-re 2021-ben), míg a 15-35 éves korosztályban 18839-el kevesebb fiatal volt 2021-ben nyilvántartva (2012-ben 102 208 fiatal, ez 2021-re 83 369-re csökkent).

Fiatalok számának alakulása

Arra a kérdésre, hogy jelen pillanatban kivel él egy háztartásban, a válaszadók kétharmada (75,6%) azt felelte, hogy szüleivel. 18,7% házastárssal, illetve élettárssal lakik, 3,4%-uk lakótárssal, baráttal és mintegy 2,3%-uk egyedül él.

A 18 év alattiak 95,9%-a szülőikkel él, 3%-a lakótárssal és 1%-a házastárssal vagy élettárssal él. A 18-24 év közöttiek 82,3%-a szülőikkel él, 8,9% házas, élettárssal, 6,4% lakótárssal és 2,4% egyedül él. A 25-35 év közötti korosztály 51,3%-a házas, élettárssal él, 42,7% szülőikkel, 5,4% egyedül, míg 0,5% lakótárssal él. A jövőre vonatkozóan a fiatalok 50,1%-a Harghita megyében képzei a jövőjét, 29,7% egy ideig külföldön, majd itthon és mintegy 20%-a nem Harghita megyében képzei a jövőjét.

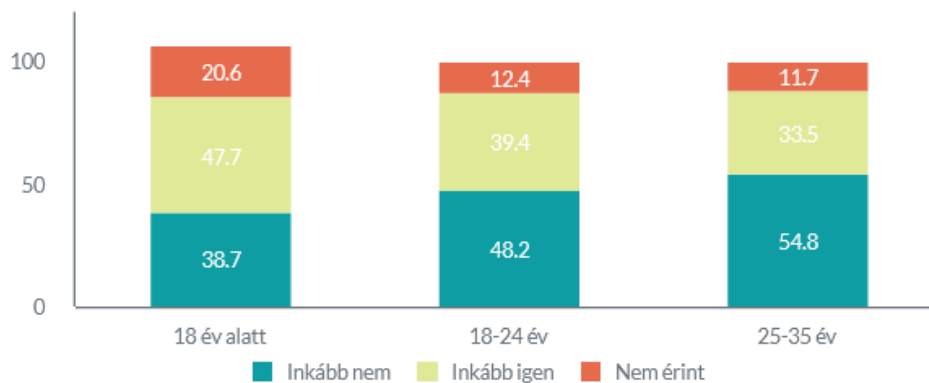
A válaszadók több, mint fele – 55,8% - munkavállaló, 44,2% nem dolgozik.

Ugyancsak a Román Országos Statisztikai Intézet adatai alapján az első gyerek vállalására vonatkozó adatokat összehasonlítottuk a 2012, 2016 és 2021-es években. A 10 éves időintervallumban a megyés átlagéletkor első gyerek vállalásakor kitolódott 26,2-ről 27,8 éves korra. A városi és vidéki értékek közötti diszparitás számottevő, 2021-re a vidéki nők átlagéletkora első gyerek vállalásakor kitolódott 23,6-ről 25,5 évre, míg a városi nők esetében ez a szám 27,7-ről kitolódott 29,3-ra.

Az első házasságkötéskor jegyzett átlagéletkor is kitolódott, ugyancsak a 2012, 2016 és 2020-as éveket vizsgálva, nők esetében 26,9 évről 27,6-ra, míg a férfiaknál 30,7 éves korról 31,7 éves korra.

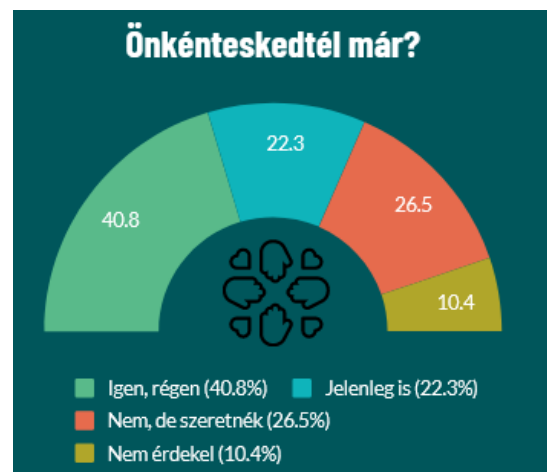
A szabadidős tevékenységek között az otthoni munka (olvasás, rendrakás, stb.) a leggyakoribb a fiatalok körében – 27%, ezt követi a tanulás 23%, a sport – 18%, az összejövetelek 10%, míg az utazást a kitöltők 5%-a említette. A sportolási lehetőségekkel való elégedettség a fiatalok körében a korcsoportok szerint a következőképpen alakul: a 18 év alattiak inkább elégedettek a sportolási lehetőségekkel – 47,7%, ez az arány csökken a 18-24 év közöttiek körében 39,4%-ra, míg a 25-35 év közöttieknél a legalacsonyabb – 33,5%.

Sportolási lehetőséggel való elégedettség

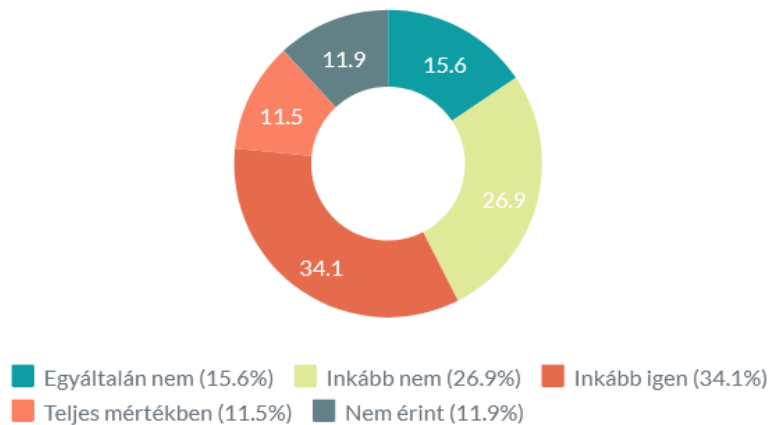
A pályaválasztással kapcsolatban a fiatalok véleménye megoszlik, 40,1% szerint könnyű is, meg nem is, 22,5% szerint egyáltalán nem könnyű feladat, 25,2% szerint inkább nehéz, 8,8% szerint könnyű feladat, illetve 3,2% úgy gondolja, hogy nagyon könnyű feladat.

A kérdőívet kitöltők 40,8%-a önkénteskedett már, 22,3% jelenleg is önkénteskedik, 26,5% nem önkénteskedett, de szeretne, míg 10,4%-ot nem érdekli az önkéntes munka. Azok körében, akik már önkénteskedtek 64% ifjúsági szervezetnél, 9% sportegyesületnél, 8% kulturális szervezetnél, 7% gyerekekkel foglalkozó szervezetnél, 4%-uk idősekkel foglalkozó szervezetnél önkénteskedett.

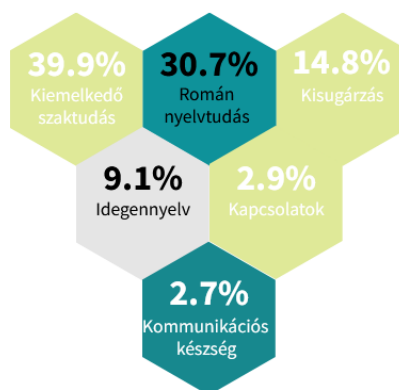
A kulturális programokkal való elégedettség a következőképpen alakul: 34,1% inkább elégedett, 26,9% inkább elégedetlen, 15,6% egyáltalán nem elégedett, 11,5% teljes mértékben elégedett a meglévő kulturális programokkal.

Kulturális programokkal való elégedettség

Megkérdeztük a fiatalokat, hogy mi szükséges egy jó munkahelyhez. A válaszadók 39,9%-a a kiemelkedő szaktudást említi, 30,7% a román nyelvtudást, 14,8% a kisugárzást, 9,1% az idegen nyelv ismeretét, 2,9% a kapcsolatok fontosságát, 2,7% szerint pedig a kommunikációs készség szükséges a jó munkahelyhez.

Mi szükséges a jó munkahelyhez?

A válaszadók több, mint egyharmadának van rendszeres keresete (37,9%), közel egyharmadának (32,5%) nincs keresete, míg 29,7%-nak van időszakos keresete. A fiatalok majdnem felének (46,7%) 500 lej alatti keresete van havonta (ez valószínűleg a gyerekeknek

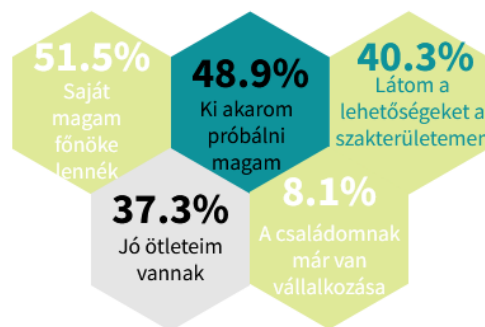
járó havi állami juttatás és zsebpénz), 15,2%-nak 500-1000 lej közötti, 14%-nak 1000-2000 lej közötti, 12,5%-nak 2000-3000 lej között, míg 11,5%-nak 3000-8000 lej közötti havi keresete van.

A munkaerőpiaci esélyegyenlőség kapcsán a legtöbben úgy gondolják, hogy a fiatalok egyenlő eséllyel indulnak a munkaerőpiacon (370 említés), ezt követi azok véleménye, akik szerint a vidékiek hátrányban vannak (283 említés), az iskolázatlanok hátrányban vannak (138 említés), míg a nemek közötti egyenlőtlenségeket 135-en említették, vagyis, hogy a nők hátrányban vannak a férfiakkal szemben.

A vállalkozásindítással kapcsolatban a válaszadók kétharmada szeretne vállalkozást, de még nem sikerült elindítani (66%), majdnem egyharmaduk nem szeretne vállalkozást indítani (28,6%), míg 5,4%-uknak már működő vállalkozása van.

Rákérdeztünk, hogy mi ösztönözné a fiatalokat arra, hogy elinduljanak a vállalkozói pályán. 51,5%-uk azért indítana vállalkozást, mert saját maga főnöke lehetne, 48,9%-uk ki akarja próbálni magát, 40,3%-a látja a lehetőségeket a saját szakterületén, 37,3%-ának jó ötletei vannak, illetve 8,1%-ának már van a családjában vállalkozás.

Mi ösztönözné arra, hogy vállalkozó légy?

A következő szakterületeken indítanának vállalkozást a kitöltők, fontossági sorrend szerint:

1. Hotel, vendéglátás, turizmus
2. Szépségipar
3. Mezőgazdaság
4. Kulturális események, előadások
5. Egészségügy

6. Oktatás
7. Szakmai, tudományos tevékenység
8. Kereskedelem

Vállalkozás indításhoz a következő segítségekre lenne szükségük: pénzügyi támogatásra (53,4%), képzésre (21,4%), ötletekre (9,3%), infrastruktúrára (4,1%). Arra a kérdésre, hogy részt venne-e a vállalkozás indításával kapcsolatos előadásokon a kitöltők 39,9%-a azt válaszolta, hogy részt venne, ha ingyenes lenne, 29,2%-a talán részt venne, 23,6%-a igen, ha fizetős akkor is, 7,3%-a nem venne részt ilyen előadásokon.

Milyen segítségre lenne szükség a vállalkozás indításához?

A fiatalok 51,7%-a nem jár rendszeresen szavazni, 38,8%-a viszont igen, míg 9,9% csak akkor jár szavazni, ha nagy a tét. A válaszadók 94%-a nem tagja politikai pártnak, 4,5% tagja valamilyen politikai pártnak, míg 1,5% tagja és szerepet is vállal az adott pártban.

A fiatalok életmódbeli szokásaira is rákérdeztünk a környezettudatosság tükrében. A környezettudatos életmódot 53,6% nagyon fontosnak tartja, 40,4% inkább fontosnak tartja, 5,2% nem tartja fontosnak és mindössze 0,8% gondolja úgy, hogy egyáltalán nem fontos ez az életforma. A fiatalok a következő szokásokkal próbálnak környezettudatosan élni:

- Helyi termékeket vásárolnak – 439 említés
- Szelektíven gyűjtik a szemetet – 356 említés
- Törekednek a csomagolásmentes vásárlásra – 285 említés
- Vászonzsákokat használnak műanyag helyett – 261 említés
- Tömegközlekedéssel utaznak, pedig lenne lehetőségük autót használni – 103 említés
- Természetes anyagokból készült eszközöket használnak – 72 említés

A kutatásban kitértünk a fiatalok jövőre vonatkozó terveikre – családalapítás, gyerekvállalás, szülőföldön maradás, oktatás, vállalkozás, szabadidős tevékenységek mind olyan témák, amelyek foglalkoztatják őket. A válaszokat korcsoportonként vizsgáltuk, mivel az egyes témakörök más-más korcsoportot érintenek hangsúlyosabban, három korcsoportot határoztunk meg, éspedig a 18 év alattiakat, a 18-24 év közöttieket és a 25-35 év közöttieket.

A 18 év alatti fiatalok

A 18 éven aluli fiatalok legfontosabb érdeklődési köre az ismerkedési, szórakozási lehetőségek. A válaszadók szerint a következő ismerkedési, szórakozási lehetőségekre lenne szükség: szórakozóhely, bulizóhely; sportprogramok, edzőterem, skatepark; koncertek, kávézók, cukrászdák, pizzázók, ahol a fiatalok összegyűlhetnek; közös társasági programok a településeken, mint például táncestek, tánc csoportok, mozi, táborok, könyvklubok. Ha egy kérésük lehetne a helyi önkormányzatokhoz, akkor a legtöbben foci- és sportpályákat kérnének, továbbá kirándulások, túrák szervezését, mozit, edzőtermet, szabadtéri edzőparkot, bicikliutakat és biciklis kirándulásokat.

Oktatással kapcsolatosan a kiskorú kitöltők a következő problémákat fogalmazták meg:

- román nyelvtanulás problémaköre, inkább idegen nyelvként kellene tanítani;
- sok a felesleges tantárgy, amit a későbbiekben soha nem használnak fel, ezért szűkíteni és reformálni kellene a tananyagot;
- a pályaválasztásra és kreativitásra nincs hangsúly fektetve, elavult a tananyag;
- szexuális oktatás hiánya az iskolákban.

Szerintük ahhoz, hogy a fiatalok itthon maradjanak, több munkalehetőségre és nagyobb fizetésre lenne szükség. A megyei tanács ifjúságnak szánt programjai közül az Ifjúsági karavánt, a Kiskertész programot, a Lovas Napokat és az Ifjúsági Napokat ismerik.

A 18-24 év közötti fiatalok

A 18-24. év közötti korosztályt a családalapítás, itthonmaradás feltételeiről kérdeztük. A válaszadók szerint a család és barátok közelsége, a természeti adottságok, a friss levegő, az anyanyelvhasználat, a kultúra és hagyományok miatt érdemes Hargita megyében családot alapítani, de fontos további tényező a közösség, biztonság, a viszonylag jó iskolák, sok látványosság és kirándulási lehetőség is. Negatívumnak az alacsony fizetéseket, kevés munkalehetőséget, a román nyelv használatát, ennek nem megfelelő oktatását említették többen, de a romaprobléma, a medveprobléma és a gyenge infrastruktúra is a felsoroltak között szerepelnek.

Szerintük telek, ingatlanvásárlás segítségével, magasabb gyermekpénzzel, magasabb fizetésekkel, több munkalehetőséggel, családtámogatási programokkal ösztönözni lehetne a fiatalokat a családalapításra.

A korosztály szerint, mint ismerkedési, szórakozási lehetőségként bulizóhelyekre, bálókra, táncestekre, társasjátékestekekre, kávézókra, pizzázókra, cukrászdákra lenne szükség a településeken, ahol a fiatalság össze tud gyűlni, továbbá ifjúsági házakra, sportprogramokra lenne igény. Ha egy kérésük lehetne, akkor sportpályák (ezen belül kiemelten focipályák, skatepark) létrehozását, felújítását igényelnék, továbbá edzőtermet, szabadtéri edzőparkot, táncos programokat, előadásokat, bicikliutat, sportcsarnokot, jégpályát, társasjáték-esteket, strandot kérnének.

A korosztály fiatal vállalkozói leginkább anyagi nehézségekkel találkoztak vállalkozói létük alatt, emellett a román nyelvtudás hiánya és a bürokrácia okozott még fejtörést nekik. Itt viszont érdemes megjegyezni, hogy ezen szegmensbe tartozók legnagyobb részének értelemszerűen nincs saját vállalkozása még.

Oktatással kapcsolatosan a következő észrevételeik vannak:

- román nyelv oktatás iskolai kereteken kívül is – tábor, szakkör, kommunikációra helyezni a hangsúlyt;
- differenciált román érettségi és oktatás;
- sok a felesleges tantárgy;
- a reál tantárgyak túl magas szinten vannak tanítva.

Ahhoz, hogy a fiatalok itthon maradjanak, meglátásuk szerint magasabb fizetésre, anyagi biztonságra, alacsonyabb ingatlanárakra, több munkalehetőségre, infrastruktúra-fejlesztésre, több lehetőségre volna szükségük.

Hargita Megye Tanácsának ifjúsági programjai közül a Hargita hazavár, Ifinapok, Kiskertész program, Ezer székely leány napja, Csíksomlyói búcsú, Ifjúsági karaván, Megyenapok, Internship programokat ismerik.

A 25-35 év közötti fiatalok

Ahogy a többi szegmensnél is, a 25-35 év közötti fiataloknál is elsősorban a család, barátok közelsége, a környezeti adottságok, friss levegő miatt érzik úgy, hogy érdemes Hargita megyében családot alapítani, viszont a többi szegmenshez képest az anyanyelvhasználat fontosságát ez a korosztály jobban kiemelte.

Negatívumként a legtöbben a gyenge infrastruktúrát, alacsony fizetéseket, magas ingatlanárakat, lakhatási problémákat neveztek meg, továbbá azt is, hogy kevés a bölcsőde (falun egyáltalán, városon kevés a hely) és óvoda, hiszen ez az a korosztály, ahol a legtöbb esetben van már gyermek a családban.

A kevés gyermekpénzt, a roma közösségek körüli problémákat is többen említették, viszont a román nyelvi problémákat sokkal kevesebben.

A korosztály szerint lakásvásárlási támogatással, gyermeknevelési és családalapítási támogatásokkal, nagyobb gyermekpénzzel, adókedvezményekkel, három éves GYES-sel lehetne ösztönözni a fiatalokat a családalapításra. Továbbá fontos még a megfelelő munkahely megfelelő fizetéssel. Érdekességként említendő, hogy a munkahellyel kapcsolatos igényeket leginkább a román anyanyelvű kitöltők zöme írta, a magyar anyanyelvű válaszadók esetében megfigyelhető, hogy sokkal inkább jelezték a különféle babaváró támogatásokat és a lakhatást. Ugyanezekkel a támogatásokkal lehetne segíteni a fiatal családokat is.

Ami az ismerkedési, szórakozási lehetőségeket illeti, ennek a korosztálynak leginkább fesztiválokra, koncertekre, kulturális programokra, bálókra, táncestekre, szórakozóhelyekre lenne igénye, továbbá fontosnak tartják egy közösségi tér, ifjúsági központ létrehozását,

társasjáték-estek szervezését, mozi létesítését, kávézók nyitását a falusi településeken is, a fiatalabb korosztályokhoz képest kevesebben igényelnének sportrendezvényeket. Ha egy kérésük lehetne a település vezetőjéhez, akkor a legtöbben wellness, strand, uszoda létesítését kérnék, továbbá színházi előadásoknak, bicikliutaknak, koncerteknek, kézműves foglalkozásoknak, több sportolási lehetőségnek örülnének.

A 25-35 éves vállalkozók a következő nehézségekkel kellett szembenézzenek: tőke megszerzése, román nyelvtudás hiánya, bürokrácia, vállalkozás fenntartása a koronavírus-járvány alatt.

Az oktatás kapcsán pedig a következő megjegyzéseket fűzték hozzá válaszaikhoz:

- megfelelő román nyelv oktatásra lenne szükség,
- túlságosan elméleti az oktatás, nem egyéni érdeklődés és beállítottság mentén történik.

Meglátásuk szerint ahhoz, hogy a fiatalok itthon maradjanak, több munkahelylehetőségre, magasabb bérezésre, több kikapcsolódási lehetőségre, lakhatási támogatásra, jobb infrastruktúrára lenne szükség. Hargita Megye Tanácsának ifjúsági programjai közül a legtöbben a gyakornoki programot és az ifjúsági szervezeteknek hirdetett pályázati lehetőségeket említették, de páran ismerik az Ifjúság Napja rendezvényt, a Megyenapokat, az Erdei iskolát, az Ifjúsági karavánt, a Kiskertész programot, a digitális oktatást és szakoktatást érintő tevékenységet.

A nyílt kérdésekre adott válaszokat osztályoztuk **nemek szerint is**. Az alábbiakban a nők és férfiak nézőpontjait mutatjuk be.

A kérdőívre válaszoló nők szerint a fiataloknak, mint szórakozási lehetőségek, elsősorban kulturált bulizóhelyekre, táncházra, táncoktatásra és kulturált kávézókra lenne szükség a településeken, továbbá fesztiválokra, koncertekre, filmestekre, mozira, több kulturális programra, játékestekre, táborokra, sportprogramokra, könyvklubokra lenne szükség.

A családalapítás ösztönzésére a következő támogatásokra lenne igényük a nőknek:

Lakásvásárlás-, telekvásárlás-, házépítés-, anyagi támogatás, magasabb gyermekpénz, több munkalehetőség, babaváró támogatás, adómentesség, adócsökkentés, kedvezményes hitelrendszer, több ANL lakás. A szabadidős tevékenységek kapcsán a következőkre lenne a

leginkább szükség: sportpályák, edzőterem, bicikliutak, filmest, mozi, társasozási lehetőségek, uszoda, strand, wellness, kávézó, pizzázó falvakon is, bulizóhely.

A kérdőívre válaszoló férfiak szerint a településeken élő fiataloknak a következő szórakozási, szabadidős lehetőségekre lenne szükségük: bulizóhelyek, szórakozóhelyek, bálók, kávézók a településeken, sportprogramok, sportpályák a településeken, foci, közösségi tér fiataloknak, koncertek, társasjátékozások, mozi, konditerem.

A családalapítás ösztönzésére a következő támogatásokra lenne szükség a férfiak szerint: Lakásvásárlás segítése, anyagi támogatás, CSOK (Családi Otthonteremtési Kedvezmény), magasabb gyermekpénz, jobb munkalehetőségek és magasabb bérek.

A szabadidős tevékenységek kapcsán az alábbiakra lenne a leginkább szükség:

Több sportolási lehetőség, sportpályák, konditerem létrehozása és felújítása, kiemelten focipálya; bicikliutak, játszótér gyerekeknek, több lehetőség szabadidős tevékenységekre, különféle programokra.

Következtetés

Összességében elmondható, hogy megyében élő fiatalok jövőtervei bizalomra adnak okot, hiszen a kutatásban részt vevő Hargita megyei fiatalok kétharmada itthon szeretne élni – több mint fele itthon képzei el a jövőjét, illetve közel 30% egy ideig külföldön tanulna, dolgozna és ezt követően haza jönne Hargita megyébe.

A válaszadók igényei a következő témák köré csoportosulnak:

- nincs elég programlehetőség a településeken, ahol ismerkedhetnek, szórakozhatnak, az elégedetlenség szintje egyenesen arányosan nő az életkorral
- pozitívként könyvelhető el, hogy az ismerkedési, szórakozási lehetőségekre vonatkozó igényeik leggyakrabban a sportolási lehetőségekkel köthetőek össze, ami fontos jelzés a vezetők fele – focipálya, skatepark, uszoda, konditerem, bicikliutak, korcsolyapálya, mind fontos
- a fiataloknak több sportolási lehetőségre és változatosabb kulturális programokra lenne szükségük

- a családalapításhoz anyagi támogatásra, babaváró programra, több munkalehetőségre, magasabb bérekre, lakásvásárlási támogatásra lenne szükségük
- a válaszadók kétharmada szeretne vállalkozni a jövőben, a vállalkozás indításához szükségük lenne pénzügyi támogatásra, képzésekre, ötletekre és infrastruktúrára

A fent említett javaslatokat, ötleteket összegyűjtve, Hargita Megye Tanácsa be fogja építeni a most készülő Ifjúsági Stratégiájába.